T. C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 24 | 19 HAZİRAN 1961 | SAYI: 1158

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar s: 174
Karar t: 9-6-1961

ÖZET: İlk ve ortaokul Yurtaşlık Bilgisi programları h.

İlk ve ortaokulların yeni Anayasa esaslarına göre düzeltilmiş ve ahlak, adabı muaşeret, turizm konuları eklenmiş olan yeni Yurttaşlık Bilgisi programlarının kabulü uygun görülerek, Bakanlık Yüksek Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
9-6-1961
Millî Eğitim Bakanı
Ahmet Tahtakılıç

YURTTAŞLIK BİLGİSİ

İLKOKUL SINIF: IV

I — Toplumsal Hayat:

İnsan yalnız başına yaşıyabilir mi? Bir ferdin ihtiyaçlarının, isteklerinin listesini yapmak. (Yiyecek, giyecek, barınacak gibi fiziksel ihtiyaçlar; konfor, arkadaşlık, komşuluk, okumak, eğitim, seyahat, müzik, tiyatro gibi sosyal ihtiyaçlar; bunların fert tarafından temin edilemiyeceği açıklanacak ve fert için toplumsal hayatın bir zaruret olduğu belirtilecektir.)

II — Ailede ve Okulda Hayat:

(Üçüncü sınıf Hayat Bilgisinde verilen bilginin hatırlatılması.)

III — Büyük Milletim:

a) İçinde doğup büyüdüğümüz millet topluluğu nasıl bir topluluktur? Biz Türkleri birbirimize bağlıyan bağlar nelerdir ve bunların önemi. (Tarih, Yurt, Dil, Kültür, Ekonomi ve Ülkü Bağları.)

b) Türk Milletinin özellikleri: Cesurluk, konukseverlik, doğruluk, vefalılık, zayıf ve yoksullara yardım, vakarlılık, temizlik...

c) Millî duygu nedir? Yurdumuzun bir köşesindeki yurttaşlarımızın başlarına felaket getiren yangın, deprem ve sel basması gibi afetler hepimizi acındırıyor ve bütün varlığımızla onların acılarını gidermeye çalışıyoruz. Niçin? Bize bunu yaptıran duygu nedir?

d) Millet menfaatlerini şahsî menfaatlerden üstün tutmak. Millî gayeler uğrunda fedakarlık. Yurttaş haklarına saygı.

e) Milletimizin en değerli sembolü olan Türk bayrağı, bayrağın kutsallığı, ona nasıl saygı ve sevgi gösteririz? Okulumuzda bayrak törenini nasıl ve ne zaman yaparız?...

IV — Köylerde Hayat:

a) Köy, insanların toplu olarak yaşadıkları ve çalıştıkları bir yerdir. Köylü ailesi. Köylülerin ortak malları: Köyün merası, ormanı, suyu, çeşmesi, kuyusu, okulu, misafir odası, köyün ortak malını kendi malımız gibi korumak.

b) Köylülerin birlik işleri: İmece, köyü güzelleştirmek, bataklığı kurutmak, yolları düzeltmek, köy sokaklarını temizlemek ve ağaçlandırmak.

c) Köyde ekonomik hayat: Köyde en önemli iş tarımdır. Eski ve yeni tarım şekilleri, Cumhuriyet devrinde köy kalkınması. Hükumetin ve resmî teşekküllerin köylülere yardımı: Ziraat Bankası, kredi kooperatifleri, köylünün muhtekirden kurtarılması için alınan tedbirler. Cumhuriyetin Türk köylüsünü eski ağır vergilerden kurtarması.

d) Tarımda tehlikeler: Kuraklık, dolu, derelerin ve ırmakların taşması, tarım hastalıkları, hayvan hastalıkları, hükumetin bu gibi hallerde aldığı tedbirler. Vatandaşların da birbirine yapması gereken yardımlar.

e) Köyde eğlence: Köy halkının yaz ve kış eğlenceleri. Eğlencede fazla masraftan ve ifrattan sakınmak. Eğlencenin, ancak çalışanların hakkı olduğunun kavratılması.

f) Köy ve nahiye nasıl idare edilir?: Nahiye müdürü ve görevleri, köy muhtarı, ihtiyar heyeti ve görevleri. Köyde öğretmen, tarım öğretmeni, bunların görevleri.

g) Köyde emniyet: Jandarma, köy koruyucusu, kır bekçisi ve görevleri. Köy yaşayış ve idaresinde fertlerin ödevleri.

V — Şehir ve Kasabalarda Hayat:

Şehirlerde iş şekilleri: Toprağı işliyen çiftçi ve bahçıvan, ham maddeleri işliyen sanatçılar, tüccarlar, otelciler ve lokantacılar, büyük sahil şehirlerinde ticaret işleri. Şehirlerde memur sınıfı ve avukat, doktor, mimar gibi serbest iş adamları.

Kasaba ve şehirler nasıl idare edilir?

a) Halk İdaresi:

Belediye: Belediye Meclisi nasıl teşekkül eder? Belediye seçimi, seçmenlerin ödevleri ve dikkat edeceği noktalar (seçimin bir hak ve ödev olduğunun kavratılması. Seçim kurallarına uymak.) Belediye Başkanı, belediye zabıtası.

Belediyenin görevleri: Sokakların temizlenmesi, caddeler açılması, çarşı ve pazarlarda alış verişin düzenlenmesi; kantar, terazi gibi ölçülerin ayar ve kontrolü, ekmek ve kömür gibi halka en gerekli şeylere narh konması. Şehrin ve kasabaların sağlığı yönünden: Mecralar, su dağıtımı, dispanserler, belediye doktoru ve ebesi, belediye eczanesi ve belediye hastahanesi sağlamak.

Şehir ve kasaba halkının rahatlık ve eğlencesi yönünden: Parklar, tiyatro ve sinema, toplantı salonları, çocuk bahçeleri ve spor alanları yapmak.

Belediye gelir ve giderleri: Belediye, görevlerini yapabilmek için paraya muhtaçtır: Belediye bütçesi.

Halkın belediyeye yardımı: Belediye nizamına uymak. Şehrin güzelleştirilmesi. Bunun iç ve dış turizm bakımından faydaları.

Kasaba ve şehir hayatında herkesin uyacağı medeni kurallar: Sokaklarda kıyafet; tiyatro ve sinema gibi genel yerlerde davranış, kalabalık yerlerde alış veriş; şehir ve kasabaya gelen yabancıya karşı iyi muamele. (Yol gösterme, rahatını sağlama, nazik davranma, iyi ve ucuz mal satma) tramvaya, trene, otobüs ve vapura binmek, kalabalıkta bilet vesaire almak, bir yere giriş ve çıkışta tek sıra olmak... gibi.

Halkın sağlığını korumak için dikkat edilecek noktalar: Yerlere tükürmemek, sokaklara süprüntü atmamak, sokakta tabiî ihtiyacını gidermemek; kirli suları sokağa dökmemek.. gibi.

Şehir ve kasabada sosyal yardım kurullarının meydana getirilmesinde hemşehrilerin yardımı. Bunların millet hayatındaki önemi. (Çevreden örnekler.)

Büyük şehirlerde belediye teşkilâtı, büyük şehirlerin özellikleri, iç ve dış turizm bakımından önemleri.

b) Hükumet İdaresi:

İlçe merkezinde kaymakamlık, malmüdürlüğü, mahkeme, askerlik şubesi, ilköğretim müdürlüğü, tarım memurluğu, hükümet tabibliği, nüfus ve tapu daireleri, P.T.T. idaresi, emniyet teşkilatı (Polis, jandarma ve mahalle bekçileri) memurlara saygı göstermek. Onun devletle ilgisinin kavranılması.

İl merkezinde: Valilik, defterdarlık, millî eğitim, bayındırlık, sağlık, tarım, veteriner, emniyet, nüfus, tapu ve özel saymanlık müdürlükleri, cumhuriyet savcılığı, mahkemeler, hastahaneler...

VI — Trafik Kuralları:

1 — Yürüyüşler ve geçişler
2 — Trafik polisinin işaretleri
3 — Trafik ışıklarının manaları
4 — Işıklı ve ışıksız kavşaklarda geçişler
5 — Oyun yerleri
6 — Vasıtalara biniş ve inişler
7 — Vasıta içinde yapılmıyacak hareketler
8 — Bisiklet ehliyetnamesi almak için yaş haddi.

VII — Yurdumuzun İdaresi ve Türkiye Devleti:

Türkiye Devleti ve Türk milleti: Bağımsız hükumeti olmıyan millet esir millettir. Esir milletler isteklerine göre çalışamıyan, başkalarının, isteklerine göre ve başkaları için çalışan milletlerdir. Türkiye Cumhuriyeti bağımsız bir devlettir. Türk devriminin büyük önderi Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti. Cumhuriyet en iyi bir idaredir. Cumhuriyet halk idaresidir.

Türkiye Cumhuriyetinin Anayasası (Doğuşu, 27 Mayıs 1960 inkılâbı) "Başlangıç" bölümü ile ilk 9 maddesinin öğrenci seviyesine göre açıklanması.

Türkiye Büyük Millet Meclisi: Kuruluşu, görevleri.

1 — Millet Meclisi, seçimi, başlıca görevleri.

2 — Cumhuriyet Senatosu, seçimi, başlıca görevleri.

Cumhurbaşkanının seçilmesi, görev ve yetkileri, Cumhurbaşkanının görev süresi. Devleti temsil eden Cumhurbaşkanına saygı.

İLKOKUL SINIF: V

I — Hükümet Ne İş Görür?

1 — Başbakanın atanması, hükümetin (Kabinenin) kuruluşu ve işe başlaması. Seçim zamanında geçici bakanlar kurulu. Başbakanın görevi.

2 — Bakanlıklar: 1) Adalet, 2) Millî Savunma, 3) İçişleri, 4) Dışişleri, 5) Maliye, 6) Millî Eğitim, 7) Bayındırlık, 8) Ticaret, 9) Sağlık ve Sosyal Yardım, 10) Gümrük ve Tekel, 11) Tarım, 12) Ulaştırma, 13) Çalışma, 14) Sanayî, 15) Basın-Yayın ve Turizm, 16) İmâr ve İskân Bakanlıkları.

NOT: Bu bahiste çocuklara, Devlet Bakanları ve gördükleri vazifeler hakkında bilgi verilir.

II — Hükümetin Giderleri:

Devlet işleri para ile döner; hükümet bu parayı halktan alır. Vergi nedir? Vergi çeşitleri. Vergi nasıl konur, nasıl toplanır? Devlet yıllık gelir ve giderlerini gösteren bütçe kanunu. Devlet bütçesinin anlamı.

III — Devletle Yurttaşlar Arasındaki İlişki:

Devletin yurttaşlara karşı ödevleri: Yurttaşların malını, canını, namusunu, yurdun bağımsızlık ve bütünlüğünü korumak.

Yurttaşların devlete karşı ödevleri: Kanunlara uymak, vergi vermek, askerlik yapmak, beyannamelerin doldurulmasında dürüstlük. (Vergi kaçakcılığının millete zararları) seçim hakkını kullanmak. Seçmenlik sorumluluğu (seçeceğimiz insanlarda yeterlik ve millet menfaatini güdücü vasıflar aramak).

IV — Türkiyede İdare Bölümü:

İller ve illerde idare teşkilâtı. İl bütçesi. İllerde özel idareler (her ilde il özel ideresinin çalışmaları genişçe incelenecektir). İl genel kurulları. Mahallî seçimler.

V — Trafik:

1 — İllerde trafik teşkilâtı ve görevleri. Trafik bakımından belediyelere düşen ödevler.

2 — Yayaların hareketleri. Yayaların yürüyeceği, geçeceği yerler, yaya kaldırımın, yaya geçitlerini, otobüs durak yerlerini işgâl etmemek.

3 — Yer çizgileri.

4 — Bisiklete binmek:

a) Bisiklete ne şekilde ve nerelerde binilir. Ehliyet almak.

b) Bisiklette yapılması gereken hareketler.

5 — Vasıtalara binerken ve inerken vaoılacak hareketler:

a) Vasıtalara biniş ve inişler.

b) Duran vasıtanın önünden ve arkasından geçmemek.

6 — Mühim trafik kaideleri:

a) Vasıta kullanmak için asgarî yaş.

b) Taşıt sürat hadleri. Açık kamyon üzerine yolcu almamak.

c) Öndeki vasıtayı geçmenin yasak olduğu yerler.

d) Park etmek yasak olan yerler.

e) Geçiş üstünlüğünü haiz vasıtalar.

VI — Yurdumuzda Sosyal İşler ve Hükümet Teşkilâtına Yardımcı Kurumlar:

Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Türk Hava Kurumu, Yardım Sevenler Derneği, Yeşilay, (bu kurumların çalışmaları ve amaçları, bundan başka mahallî sosyal yardım kurumları varsa bunların üzerinde ayrıca durulacaktır. Vatandaşın bu kurumların çalışmalarına katılması, amaçlarına hürmet etmesi telkin edilecektir.)

VII — Halkın Aydınlanmasına Hizmet Eden Kurumlar ve Vasıtalar:

Yayımlar, gazeteler, dergiler, kitaplar, tiyatro, sinama, konser ve konferanslar.

VIII — Millî İktisat:

Yerli malı kullanmak, bunun önemi, para biriktirmek. Biriktirilen paranın işletilmesi. Millî bankalar, bankaların önem ve faydaları.

IX — Turizm:

1 — Niçin seyahat edilir: Dinlenme, eğlenme, öğrenme, ticaret maksatlariyle. Turist.

2 — Şehir ve kasabamıza turist gelmesini nasıl sağlarız: Seyahat kolaylığı, rahatlığın sağlanması (otel, lokanta), yabancıya kolaylık, iyi muamele, eski eserlerin, anıtların ve tabiat güzelliklerinin korunması.

3 — İç ve dış turizm.

4 — Turizmin sağladığı gelir.

X — Gençlik ve Spor:

1 — 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramının mânası ve önemi.

2 — Gençliğin çevresine, yurduna ve milletine karşı ödevleri.

3 — Sproun önemi, spor ve sağlık. Spor ve karakter. İyi bir sporcunun özellikleri.

4 — Gençlik hareketleri. Spor kulüpleri. İzcilik. Kamplar.

XI — Demokratik Hayat:

Topluluk halinde yaşıyan insanlar birbirlerinin haklarına saygı gösterirler. Hepimiz gündelik yaşayışımızda birtakım kurullara uymalıyız (Sınıfta, okulda, kitaplıkta, sokakta, evde uymak zorunda bulunduğumuz kurallar).

2 — Topluluk halinde yaşıyan insanlar birbirlerinin düşüncelerine, görüşlerine saygı gösterirler (Okul içinde ve dışında fertlerin davranış şekilleri ve birbirleriyle münasebetleri üzerinde durulur).

3 — Topluluk halinde yaşıyan insanlar, aralarında iş bölümü ve elbirliği yaparlar (Okulda, sınıfta arkadaşlar ve öğretmenlerle, evde, ve çevrede aile üyeleri ve komşularla işbirliği).

4 — Topluluk halinde yaşıyan insanlar kendilerini idare edecek olanları gene kendileri seçerler. Türkiye'de demokratik idarenin kuruluşu (Kısa bir tarihî tekrar), 27 Mayıs 1960 İnkılâbı, sebepleri. Millî Birlik Komitesi. Kurucu Meclis.

5 — Yurdun iyiliği ve ilerlemesi için aynı düşünce ve görüşleri taşıyan insanlar bir araya gelerek siyasî partiler kurarlar. Mevcut partiler hangileridir?

6 — Devlet işlerinin kontrol ve denetimi bakımından siyasî partilerin görevleri.

7 — İktidarda bulunanların şahsî menfaat gütmemesi.

XII — Herkes Kendi Kabiliyetlerine Göre Hayatta Bir Geçim Yolu Tutmak Zorundadır:

Elde edilen bir meslekte en hünerli ve en verimli olmaya çalışmalıyız. Çalıştığı işte dürüstlük. Her meslek topluma bir hizmet olduğu için şereflidir (Buna dair örnekler). İlkokulu bitiren bir çocuk, içinde bulunduğu şartlara ve kendi kabiliyetlerine göre, sanata başlamak veya öğrenimine devam etmek bakımından hangi okullara gidebilir? Hangi işlere girebilir? Bunlara başvurma yolları.

YURTTAŞLIK BİLGİSİ

ORTAOKUL SINIF: I

I — Okulumuz:

A. Okul topluluğunu meydana getiren bireyler, bunların görevleri, birbirleriyle münasebetleri.

B. Bu münasebetleri düzenliyen esaslar.

1 — İnsanlık görenek ve gelenek kuralları.

2 — Okul nizamları:

a) Okulda disiplin, imtihan, devam ve diğer meseleleri açıklıyan yönetmelikler (Yönetmeliklerde öğrencileri ilgilendiren maddelerin incelenmesi.)

b) Öğrenci kurulları ve bu kurullarca düzenlenmiş esaslar. (Öğrenci kurulları özel yasalarının incelenmesi.)

C. Okulda Demokratik Hayat:

1 — Öğrenciler arasında oyun ve çalışmada ahenk ve işbirliği.

2 — Öğrencilerin birbirlerinin düşünüş ve inanışlarına saygı ve anlayış göstermeleri.

3 — Öğrencilerin birbirlerinin başarısını takdir etmeleri.

4 — Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleriyle münasebetlerinde karşılıklı saygı ve sevgi.

5 — Okulun yönetimine öğrencilerin katılması. (Bu işler için yapılacak seçimlere bütün öğrencilerin ilgiyle katılması üzerinde durulur.)

D. Okul topluluğunun bir ferdi olarak öğrencinin diğer ödevleri.

1 — Okul ve okul eşyasının bakım ve korunması (kitapların, lâboratuvarın, eşyanın, sıraların, camların v. b.)

2 — Okul bahçesindeki çiçek ve ağaçların bakım ve korunması.

3 — Okulun itibarının her yerde korunması. (Okul çevresindeki insanlarla ve bilhassa diğer okul öğrencileriyle münasebetler üzerinde durulur.)

II — Ailemiz:

A. Aile topluluğunu meydana getiren bireyler, bunların görevleri ve birbirleriyle münasebetleri. (Türk geleneğinde ailenin mevkii ve kutsallığı.)

B. Bu münasebetleri düzenliyen esasları

1 — Karşılıklı saygı ve sevgi.

2 — Karşılıklı yardım ve hizmet.

3 — Ailenin geçim durumu, çalışan bireyler ve aile hayatının buna göre düzenlenmesi.

4 — Ailenin geçim durumuna öğrencinin yardımı:

a) Masraflarda tutum,

b) Eşyaya iyi bakma ve onları koruma.

c) Öğrencinin bir işte çalışarak harçlığını çıkarması,

d) Öğrencinin yoğaltmanlıktan üretmenliğe geçmeye hazırlanması,

5 — Ailede demokratik hayat:

a) Ailede iş bölümü,

b) Aile fertlerinin, birbirlerinin fikir ve kanaatlerine saygı göstermesi,

c) Aile fertlerinin birbirlerinin keder ve sevinçlerini paylaşması.

III — Çevremiz:

A. Yakın çevremiz, mahallemiz:

1 — Komşuluk münasebetlerimiz (komşular arasında yardımlaşma, iyi geçinme, birbirinin rahat ve huzuruna dikkat ve saygı gösterme, birbirinin keder ve sevincini paylaşma.)

2 — Sokak, ev, apartman, bahçe, çeşme, temizlik ve bakımında komşuların işbirliği.

3 — Mahallemizde oturanların meslek ve işleri. (Memurlar, serbest meslek sahipleri, öğretmen, esnaf ve küçük sanat sahipleri. Bunların çalışmaları ve geçim durumları.)

4 — Mahalle muhtarı: Görevi ve seçimi.

5 — Mahalle bekçisi: Görevi.

B — Geniş çevremiz: İçinde bulunduğumuz kasaba veya şehir.

1 — Şehir ve kasabamızın idare âmiri ve yardımcıları. (Vali, kaymakam, bucak müdürü, belediye başkanı.)

2 — Kasaba veya şehir içinde türlü resmî, yarı resmî veya özel kurumlar:

a) Millî Eğitim, Sağlık, Tarım, Bayındırlık, Adalet, Maliye, Emniyet, Ulaştırma, Nüfus, Ticaret ve Ekonomi İşleri, P.T.T., Bankalar, Kooperatifler, Yardım Kurumları, Kitaplık, Okuma Odaları, v.b. (Bu işleri gören kurumların çevremize hizmetleri. Buralarda memurlarla iş sahiplerinin münasebetleri, memurlara saygı. Memurların hak ve vazifeleri, memur olama şartları, memur disiplini, emniyet memurları.)

b) Çevremizde dinlenme ve eğlenme yerleri. Parklar, gezinti yerleri, sinema, tiyatro, plaj, otel ve lokantalar v.b. (Buralarda başka insanlarla münasebetler, buraların bakımı ve temizliği. Bunlara yurt içinden ve dışından turist çekme yolları.

c) Çevremizde eski eserler ve anıtlar. (Bunların tanınması, bakımı ve korunması, turizm bakımından önemi.)

IV — Trafik Kaideleri:

1 — Yayaların hareketleri:

a) Yayaların yürüyeceği, geçeceği yerler; yaya kaldırımını, yaya geçitlerini, otobüs durak yerlerini işgal etmemek.

b) Işıklı ve ışıksız kavşaklardan nasıl geçilmelidir?

2 — Yer çizgileri.

3 — Bisiklete binmek.

a) Bisiklet ehliyeti nasıl alınır?

b) Bisiklete ne şekilde ve nerede binilir ve nerelerde ve nasıl gidilmelidir?

4 — Çocuklar nerelerde oynamalıdır?

5 — Vasıtalara binerken ve inerken yapılacak hareketler:

a) Vasıtalara biniş ve inişler

b) Vasıta içinde yapılacak ve yapılmıyacak hareketler.

c) Duran vasıtanın önünden ve arkasından geçmemek.

6 — Mühim trafik kaideleri (vasıtalara ait kaideler).

a) Vasıta kullanmak için asgarî yaş.

b) Öndeki vasıtayı geçmek yasak olan yerler.

c) Park etmek yasak olan yerler; doğru olan yerler.

d) Geçiş üstünlüğünü haiz vasıtalar.

V — Belediyemiz:

1 — Belediyenin yaptığı işler:

a) Belediyenin çevremize doğrudan doğruya hizmeti.

b) Belediyenin kontrol ve murakabe vazifesi.

c) Belediyeye bağlı türlü kurumlar.

2 — Çevremizde en son belediye seçimi ne zaman yapıldı?

a) Seçim zamanı.

b) Seçim kurulları.

c) Seçim kütükleri (bu kütüklere itiraz hakkı)

d) Oyların sandığa atılması, sandığın açılması, oyların sayılması.

e) Seçimde oy sahibi olmanın şartları.

f) Belediye meclisine üye seçilebilmenin şartları.

g) Belediye başkanı ve seçilmesi. Belediye zabıtası ve memurları. Bunların görevleri.

3 — Belediye Meclisi ve görevleri.

4 — Belediye bütçesi.

VI — Hemşerilik Ödevlerimiz:

A — Umumi yerlerde hemşerilerimize ve turistlere karşı davranışımız (Sokaklarda, iş yerlerinde, resmî dairelerde, alışverişte, taşıtlarda; kitaplık, müze, postane, ibadet yerleri, eğlence yerleri, otel, lokanta, helâ, han, hamam gibi yerlerde).

1 — Sıraya girmek

2 — Temizliğe dikkat

3 — Tahripten kaçınmak

4 — Nazik davranış

5 — Yardımlaşma

6 — Dürüst hareket

B — Elektrik, havagazı, su kömür gibi, topluluğun muhtaçoiduğu maddelerde tutum. Bu bakımdan tutumun yurt servetine etkisi.

C — Toplum menfaatlerini, kişisel menfaatlerin üstünde tutmak. Kişisel refahın ancak toplum refahı içinde elde edilebileceğinin kavranılması.

V — 27 Mayıs 1960 İnkılâbı ve sebepleri.

ORTAOKUL SINIF: II

I — Topluluğu Yaşatan Kurumlar:

A — Çevremizde ekonomi hayatı (Çevredeki belli başlı tarım, endüstri ve ticaret hayatına toplu bir bakış yapılacaktır).

B — İş hayatında ahlâk ve verim:

a) İşi sevmek.

b) İşte başkalariyle anlaşmak ve iş birliği yapmak.

c) Müteşebbüs olmak, sorumluluk almaya hazır ve istekli olmak.

d) İşindeki yeterliğini geliştirmek.

e) İş hayatında dürüstlük. (Doğru sözlülük, dürüstlük).

C — Geniş çevremizin idari örgütleri.

1 — Köyler, bucaklar (Muhtar, ihtiyar meclisi ve görevleri; bucak ve köyde, memurlar ve bunların görevleri).

2 — İlçe teşkilâtı, ilcedeki memurlar.

3 — İl teşkilâtı, ilde memurlar.

4 — İllerin özel idaresi. İl Genel Meclisi Üyelerinin seçimi ve görevleri.

II — Trafik:

1 — Türkiye'de trafik teşkilâtı ve görevleri.

2 — Belediyelere düşen görevler

3 — Belli başlı trafik kaideleri.

III — Millet Topluluğu:

A — Milleti vücuda getiren bireyler:

1 — Bireyleri bir millet halinde birbirlerine bağlıyan etmenler.

2 — Millî duygu. Türk milliyetçiliği Türk milletinin özellikleri.

3 — Millet hayatının devamında ahlâkın önemi (Millet menfaatini şahsi menfaatinden üstün tutmak. Millî gayeler uğrunda fedakârlık. Halk yararına kurulan kurumlara bağışlar.)

B — Yurt:

1 — Yurt sevgisini doğuran sebepler.

2 — Yurttaş.

3 — Yurttaş haklarına saygı. Kendi refahını, yurttaşları zararına geliştirmemek.

C — Devlet:

1 — Türk Devletinin bugünkü şekli, dünkü şekilleriyle karşılaştırma. Türlü devlet şekilleri.

2 — Anayasa. Bunun diğer kanunlardan farkı, değişmez maddesi.

3 — Yeni Anayasamızın doğuşu (27 Mayıs 1960 İnkılâbı ve sebepleri).

4 — Bugünkü Anayasamızın "Başlangıç" bölümü ile ilk dokuz maddesinin incelenip açıklanması. Anayasa maddelerinin değiştirilmesi.

5 — Devlette üç önemli görev:

a) Yasama görevi,

b) Yürütme görevi,

c) Yargı görevi,

IV — Devletin yasama görevi:

A — Türkiye Büyük Millet Meclisi:

1 — T. B. M. M. nin kuruluşu ve görevleri:

a) Millet Meclisi. Kuruluşu, görevleri. Seçimi ve seçim dönemi. Üye seçilme şartları.

b) Cumhuriyet senatosu. Kuruluşu. Görevleri. Seçimi ve seçim dönemi. Üye seçilme şartları.

b) Cumhuriyet senatosu. Kuruluşu. Görevleri. Seçimi ve seçim dönemi. Üye seçilme şartları.

c) Üyelerin antları. Dokunulmazlıkları.

ç) İçtüzük.

d) Çalışma kolları.

2 — Kanun yapmak:

a) Kanunun hazırlanması.

b) Kanunun müzakeresi ve kabulü.

E — Bütçe:

1 — Bütçenin hazırlanması (Bütçe muvazenesi.)

2 — Bütçenin müzakeresi ve kabulü.

3 — Bütçenin uygulanması (Sayıştay.)

F — T. B. M. M. de Siyasî parti grupları.

G — Danıştay, kuruluşu, görevleri.

V — Devletin Yürütme Görevi:

A — Cumhurbaşkanı, seçimi, andı, süresi ve görevleri.

B — Hükümetin kuruluşu, Bakanlar Kurulu. Seçimlerde geçici bakanlar kurulu.

1 — Başbakan, görevi, istifası.

2 — Bakanların görevleri ve sorumlulukları (Tüzük, yönetmelik, kararname, emirname.)

C — Bakanlıkların kuruluşları ve görevleri.

Ç — Özerk kuruluşlar: Üniversite, radyo-televizyon, ajans.

VI — Devletin Yargı Görevi:

Anayasaya göre Devletin yargı görevini yürüten adalet cihazı.

A — Mahkemeler:

1 — Hukuk Mahkemeleri, (Hukuk dâvaları, karar şekilleri, deliller.)

2 — Ticaret Mahkemeleri (Ticaret dâvalarının özelliği, iflas, tasfiye.)

3 — Ceza Mahkemeleri (Ceza dâvaları, suç ve ceza çeşitleri, ceza ehliyeti, muhakeme safhaları, tutukluluk ve salıverilme.)

B — Mahkemelerde dâvaların görülmesi.

1 — Hâkimler.

a) Hâkimlerin yetişmesi.

b) Hâkimlerin tayini. Yüksek hâkimler kurulu.

c) Hâkimlerin bağımsızlığı.

2 — Savcılar, görevleri.

3 — Avukatlar (Baro).

C — Mahkeme kararlarının temyizi. Yargıtay, karar tashihi, muhakeme iadesi.

D — Anayasa Mahkemesi. Görevi.

ORTAOKUL SINIF: III

1 — Demokrasi:

A. Demokrasi kavramı.

1 — Tarihçesi.

2 Bugünkü demokrasi anlayışı (partiler, rolleri.)

3 — Eşitlik fikri.

4 — İktidarda bulunanların görevlerini şahısları yararına kullanmamaları (Aksi halin doğuracağı tehlikeler.)

B — Cumhuriyetimiz. (Kısaca tarih, 27 Mayıs İnkılâbı. Sebepleri. Millî Birlik Komitesi. Kurucu Meclis.)

"Egemenlik ulusundur."

I — Hak ve Ödevler:

A. Yaşama hakkı.

1 — Hürriyet (Anayasaya göre.)

a) Medenî hürriyet.

b) Siyasî hürriyet.

2 — Hürriyet şekilleri.

3 — Hürriyetin sınırları (Sıkı yönetim.)

B — Şikâyet hakkı.

C — Hak ve hürriyetin korunması.

III — Vatandaşlık Ödevlerimiz:

1 — Başka memleketlerdeki ve bizdeki seçim şekilleri.

2 — Bizde seçmenlik şartları.

3 — Seçmen olarak taşıdığımız sorumluluk. (Seçeceğimiz insanlarda ehliyet ve millet menfaatı güdücü vasıflar aramak.)

4 — Seçimi kurulları, görevleri.

Vergi:

1 — Vergi şekilleri.

a) Dolaysız vergiler,

b) Dolaylı vergiler.

2 — Vergi kuralları.

3 — Özel idare ile ilgili vergiler.

4 — Belediye vergileri.

5 — Vergi beyannamelerinde dürüstlük. Vergiyi zamanında vermek.

Ç) Savunma:

1 — Barışta ve savaşta savunma ödevleri.

2 — Askerlik daire ve şubeleri.

3 — Askerlik yaşı ve yoklamalar.

IV — Trafik:

1 — Trafikle ilgili tarifler.

2 — Şehir ve köy imar plânları nedir, trafikle alâkası.

3 — İşaret levhaları.

4 — Trafik polisinin işaretleri.

5 — Vatandaşlara ait mühim kaideler.

6 — Ehliyetname cinsleri.

7 — Kazalar.

8 — Kaza istatistikleri.

9 — Şehirlerarası yollar, bunların güzergâhı.

10 — Park yerleri.

V — Turizm:

1 — Niçin seyahat edilir? Dinlenme, eğlenme, öğrenme, ticaret. Turist.

2 — Şehir ve kasabamıza turist gelmesini nasıl sağlarız? Seyahat kolaylığı, rahat temini (otel, lokanta), yabancıya kolaylık, iyi muamele. İlgi çeken eski eserlerin ve anıtların korunması. Tabiat güzelliklerinin korunması. Vatandaşlara düşen ödevler. (Türk konukseverliği.)

3 — İç turizm, dış turizm.

4 — Turizmin sağladığı gelir: Turistten elde edilen döviz. Başka memleketlerin bu konuda gayret ve kazançları.

5 — Turizmi teşvik teşkilâtımız: Basın-Yayın ve Turizm Bakanlığının turizmi teşvik bakımından yurt içinde ve yurt dışında kurduğu teşkilât. Seyahat acentaları. Mahallî turizm kurumları.

6 — Yabancı memleketlere nasıl seyahat ederiz? Pasaport, vize, döviz, gümrük işleri.

VI — Meslek Seçimi:

A — Çevremizde ne çeşit meslekler var? Bunların sınıflandırılması.

B — Bu mesleklere hazırlık.

C — Meslek seçiminde gözönünde tutulacak esaslar.

a) İstidat ve kabiliyet.

b) İstek.

c) Beden uygunluğu

ç) Çevre şartları, aile, çevre imkânları.

D — Meslek hazırlığında devletin yardımı (okullar, kurslar ve türlü teşkilât).

E — Devlet yardımına karşılık borcumuz.

F — Herkes kendi hayatını kazanmak ailesini geçindirmek ve başkalarına y. olmamak için bir meslek edinmelidir.

G — Meslek ahlâkı: 1) işi iyi yapmak, 2) Meslek bilgisini artırmaya çalışmak, 3) Verimli olmak, 4) Meslektaşları ile işbirliği yapmak.

VII — Birleşmiş Milletler ve Unesco:

1 — "Yurtta Barış, Cihanda Barış" fikri; mânası ve önemi:

a) Barışın insanlığa getirdiği huzur ve refah.

b) Bu fikrin gerçekleştirilmesi imkânları

2 — Barış fikrini bütün dünyada gerçekleştirmeyi amaç edinmiş olan "Birleşmiş Milletler Teşkilâtı".

a) Birleşmiş Milletler hangi tarihte ve nasıl kuruldu?

b) Bu teşkilâta katılan milletler.

c) Birleşmiş milletler teşkilât amaç ve prensipleri.

3 — Ekonomik ve sosyal meclisin özel bir çalışma kolu olan "Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurulu" (Unesco):

a) Unesco'nun amaç ve görevleri.

b) Unesco'nun çalışmaları.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

(Bu dergi 13-7-1961 tarihinde basılmıştır)